

MAAN

ALAISET

Sanna Isto

WSOY

Sanna Isto

MAAN
ALAISET

Kuvittanut
Sami Saramäki

Werner Söderström Osakeyhtiö | Helsinki

Kiitokset
Suomenlinnalle,
Taiteen edistämiskeskukselle ja Wsoy:n kirjallisuussäätiölle,
Rosa Liksomille, Helena Sinervolle ja Essi Kytöhongalle
sekä erityisesti
Fannylle, Idalle ja Franzille

Teksti © Sanna Isto ja WSOY 2016
Kuvitus © Sami Saramäki ja WSOY 2016
ISBN 978-951-0-41487-3
Painettu EU:ssa

Fannylle

Sinä yönä satoi kaatamalla. Sadepisarat naputtivat ikkunalautaa kuin levottomat sormet, ja Metuli kääntyi vuoteessaan puolelta toiselle. Hän ei aavistanut mitään ikkunalasia huuhtovasta sateesta, mutta ääni tunkeutui hänen uneensa muuntuen osaksi sitä.

Unessa lauma merkillisiä eläimiä juoksenteli ympäriinsä Metulin huoneessa. Eläinten pitkät, terävät kynnet raapivat lattialautoja ja saivat aikaan ropisevan äänen. Joukossa ei ollut kahta samanlaista. Oli sarvia ja nököhampaita; oli värikkäitä siipiä ja hohtavia suomupeitteitä. Oli jäniksen korvia ja kotkan kynsiä; pullottavia kalansilmiä ja siimaisia hiiren häntiä. Mutta vaikka paljonkin tuttuja piirteitä löytyi, ei laumassa ollut yhtään eläintä, jonka Metuli olisi tunnistanut.

Eläimet liikehtivät rauhattomasti. Jotkut levittelivät siipiään, toiset huiskivat hännällään. Mutta mitä ne tekivätkin, ne eivät irrottaneet katsettaan Metulista, joka kyyhötti vuoteessaan pienenä ja pelokkaana peittonsa reunan yli kurkkien.

”Mitä te haluatte?” Metuli kysyi. ”Menkää pois!”

Mutta eläimet vain ärisivät ja kiristelivät hampaitaan. Niitä kaikkia tuntui yhdistävän selittämätön vihamielisyys Metulia kohtaan.

Äkkiä Metuli huomasi joukossa yhden tutun eläimen: rotta istui maton päällä ja heilutteli viiksikarvojaan. Mutta samassa se katosi

kuin tuhka tuuleen. Pian sen jälkeen kippurasarvinen vuohi kopisteli lattian poikki ja katosi sekin samalla mystisellä tavalla.

Metuli kohottautui kyynänpäänsä varaan. Hän katsoi laumaa tarkemmin ja tunnisti mäyrän, ketun ja majavan. Nekin hävisivät yksi toisensa jälkeen. Koala, lepakko ja kilpikonna menivät seuraavina, sitten vesinokkaeläin ja vompatti. Sängyn alta ilmestyi piikkisika. Se kumosi lattialla seisoneen vesilasin ennen kuin katosi sekin eläimiä nielevään mustaan aukkoon. Nojatuolissa istuvasta takkuisesta orankista jäi vain painauma siniseen samettiin.

Eläimet vähenivät sitä mukaa, kun Metuli tunnisti niitä.

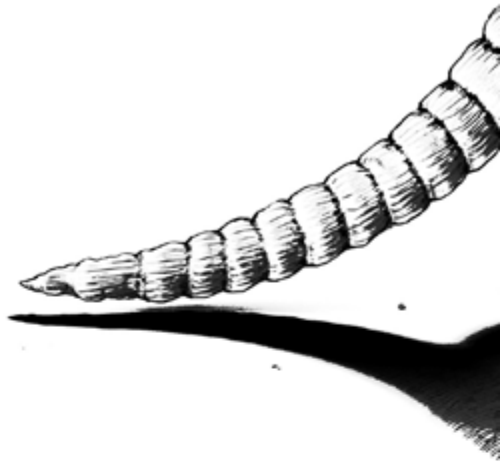
Mutta lopussa jäljellä oli vielä yksi.

Se seiso i poikittain keskellä huonetta ja katseli Metulia rauhallisena. Sen pullea vartalo oli kokonaan suomujen peitossa, sillä oli pitkä häntä ja suuret, pystyt korvat, pitkulainen kuono ja pikkiriikkiset, ilkeännäköiset siansilmät.

Mikä ihme se oikein oli?

Sillä ei ollut aikomustakaan kadota tai liikahtaa paikaltaan. Sen tuijotus oli läpätunkeva ja vaativa, ja vaikka eläin ei käyttäytynyt millään lailla uhkaavasti, oli Metuli silti pakahtumaisillaan kauhusta.

MUODONMUUTOS

Metuli heräsi siihen, että jokin nipisti häntä varpaasta. Hän räpäytti silmänsä auki, mutta rauhoittui saman tien. Oma huone näytti siltä kuin pitikin. Ei kaatunutta vesilasia eikä painaumaan nojatuolissa. Ei merkkiäkään vihamielisistä otuksista.

Hänen silmiään kirveli väsymyksestä, ja hän antoi luomiensa painua uudelleen kiinni. Ei ollut vaikea arvata, mistä kauhea painajainen oli saanut alkunsa. Hän oli ollut yksinään majalla eilen. Ama oli mennyt kenkäostoksille äitinsä kanssa, eikä Metuli ollut halunnut lähteä mukaan. Siihen verrattuna jopa majan siivoaminen oli tuntunut houkuttelevalta ajatukselta, ja niinpä hän oli kerännyt kimpun risuja, jolla oli sitten lakaissut majan lattiaa sekä kalliota majan edustalla.

Yhtäkkiä hän oli nähnyt jonkin liikahtavan silmäkulmassaan. Ja totta vieköön, vain muutaman metrin päässä hänestä oli ollut suuri ja lihava rotta – sillä mikäpä muukaan se olisi voinut olla? Sillä oli pitkä häntä ja pitkulainen kuono, terävät pystykorvat ja –

Oliko rotilla terävät pystykorvat?

Metuli kurkisti luomiensa raosta. Valon kirkkaudesta päätellen aamu taisi jo olla pitkällä. Onneksi joku oli sentään vielä kotona, sillä kylpyhuoneesta kuului kolinaa. Tuskin se äiti oli kuitenkaan, sillä

äiti heräsi aina ensimmäisenä. Hän söi kaikessa rauhassa aamiaista, luki lehteä ja kirjoitti kauppalappua. Silti hän ehti klo 07.20 lähtevään lauttaan ainuttakaan juoksuaskelta ottamatta. Äiti oli aivan varmasti jo työhuoneellaan, harmi oikeastaan, sillä äitiä olisi hyvinkin saattanut kiinnostaa Metulin uni. Unet ovat pieniä kaoottisia tarinoita, joilla ei ole alkua, keskikohtaa eikä loppua, oli äidin tapana niistä sanoa.

Onneksi viimeisellä painajaisella oli sentään ollut loppu, Metuli ajatteli venytellessään kangistunutta ruumistaan. Mutta hän ei aavistanutkaan, kuinka väärässä oli, sillä juuri nyt kaikki oli vasta alkamaisillaan.

Silmät puoliummessa hän pudottautui alas vuoteestaan. Hän oli vielä liian väsynyt epäilläkseen mitään, vaikka olo tuntuikin kankealta ja kummalliselta. Metulista näytti siltä kuin huoneen katto olisi korkeammalla kuin ennen ja seinät kaatumaisillaan hänen niskaan. Kaikki hänen ympärillään vaappui ja keinahteli, lattiakin aaltoili hänen jalkojensa alla. Hän arveli itse huojuvansa kävellessään puolelta toiselle, ja mietti, olisiko ehkä sittenkin tehnyt viisaammin pysytellessään peiton alla.

Juuri silloin kylpyhuoneen ovi avautui ja Monna seisoi hänen edessään. Metuli ehti ajatella, että Monna näytti hirvittävältä jättiläiseltä seistessään siinä hiukset märkinä ja piikkisuoriksi kammattuina, mutta se, joka kaikesta huolimatta koki elämänsä säikähdysten, olikin Monna. Hän katsoi Metulia inhon ja pelon sekoitus kasvoillaan ja alkoi kirkua suoraa huutoa. Metuli ajatteli, että Monnan tämänkertainen esitys oli hiukan yliammuttu, mutta silloin ryntäsi isä paikalle keittiöstä, ja seisahduttuaan ovelle sekunnin murto-osaksi päästi hänen kurkustaan merkillisen älähdysten. Hän alkoi harppoa ja tömistellä Metulin ympärillä käsillään huitoen ja karjahdellen.

”Isä, mitä sinä teet?” Metuli kysyi peloissaan. ”Mitä on tapahtunut?”

Mutta isä vain jatkoi outoa tanssiaan eikä vastannut Metulin kysymykseen.

Monna oli paennut takaisin kylpyhuoneeseen ja pamauttanut oven kiinni perässään. Nyt hän avasi oven varovasti ja työnsi sen raosta henkarin.

”Isä, isä!” hän huusi. ”Ota tämä! Aja se ulos!”

Isä tarttui hanakasti henkariin ja alkoi Metulin järkytykseksi hui-toa sillä häntä kohti. Hän yritti livahtaa takaisin omaan huoneeseen-sa, mutta isä oli yhdellä nopealla harppauksella oviaukon tukkeena.

”Meidän on saatava se eteiseen”, isä huohotti, ”Monna, juokse avaamaan ulko-ovi!”

”Mikä teillä on?” Metuli yritti. ”Mikä *se*? Mikä on saatava etei-seen?”

Mutta jo samalla hetkellä Metuli tiesi. Hän tiesi, että *se* oli hän itse. Ja että *sillä* oli ruskeat, suomujen peittämät jalat.

”Isä, se olen minä!” hän nyyhkäisi. ”Etkö tunne minua?”

Mutta ei isä sen enempää kuin Monnakaan tuntenut häntä. Molem-mat juoksentelivat hädissään edestakaisin, aukoivat ja sulkivat ovia, huutelivat toisilleen neuvoja ja hengittivät katkonaisesti ja kuu-luvasti niin kuin ihmiset, joiden kurkkua puristaa pelko.

Metuli antoi ajaa itsensä rappukäytävään. Ovi pamahti kiinni niin voimallisesti, että se sai koko kivitalon tärisemään. Oven läpi hän kuu-li, kuinka hänen isänsä soitti isännöitsijälle.

”Eläin”, tämä melkein huusi. ”Mistä minä voin tietää, mikä eläin se oli. Keskikokoinen, ruskea ja ruma kuin perkele... Ei. Ei se ollut rot-ta... Ellei joku jo päästänyt sitä ulos, sen pitäisi vielä olla rappukäytä-vässä. Sopii tulla katsomaan.”

Ovi raottui piirun verran ja Monnan kasvot kurkistivat raosta. Tämä tarkasteli Metulia turvallisen välimatkan päästä valmiina vetä-mään oven kiinni heidän väliinsä, mikäli *eläin* käyttäytyisi uhkaavasti. Monna näytti nyt paitsi kauhistuneelta, myös uteliaalta ja tutkivalta.

”Monna”, Metuli päätti yrittää vielä kerran. ”Monna, minä tässä... Näin kauheaa painajaista ja... jotenkin...”

Hän astui puhuessaan askeleen kohti sisartaan ja siinä samassa tämä vetäisi oven kiinni. Metuli huokasi. Milloinpa Monnalle puhuminen oli mitään hyödyttänyt. Hän painoi päänsä alas, mutta nähdesään merkilliset, ruskeat jalkansa hänen sydämensä alkoi laukata. Hän ummisti silmänsä. Miten painajaisesta oli voinut tulla totta? Vai oliko tämä lainkaan totta? Nukkuiko hän yhä?

Sadevesi tipahteli yksittäisinä pisaroina käytävän peltiseen ikkunalautaan. Kärpänen surrasi ikkunalasissa etsien kai pientä reikää, josta livahtaa lasin toiselle puolen. Jostakin kuului etäinen radion ääni sekä satunnaista astioiden kilahtelua. Metulin kotioven takana vallitsi täydellinen hiljaisuus. Aivan kuin siellä ei olisikaan ketään. Ehkä hän oli vain kuvitellut kaiken...

Kohta maailma nytkähtäisi takaisin raiteilleen. Hän heräisi, tai sitten ovi aukeaisi ja isä sanoisi: ”Leikki leikinä, Metuli. Ja nyt aamiaiselle” tai ”Metuliini, sinähän näytät aivan sairaalta. Äkkiä peiton alle siitä! Nukut vähän, niin voit kohta jo paljon paremmin.”

Mutta ovi oli ja pysyi kiinni.

Varmasti isä tarkistaisi, oliko Metuli herännyt ja kunnossa. Pian hän huomaisi, että koko tyttö oli kadonnut. Tarvitsi vain malttaa hiukan, kylä isä kohta ymmärtäisi, mitä oli tapahtunut. Ja viimeistään sitten, kun isännöitsijä tulisi paikalle. Tämä astelisi painavin askelin portaat ylös, pysähtyisi hetkeksi porrastasanteella ja näkisi heti, mistä oli kysymys. Hän repeäisi nauramaan. ”Vai eläin”, hän saisi vaivoin sanottua. Kylläpä isää nolottaisi! Monna mulkaisisi Metulia kuin sanoen ”älytöntä pikkulasten pelleilyä!” ja Metuli kävelisi rauhallisena kaikkien muiden ohitse huoneeseensa, heittäytyisi vuoteelleen ja aloittaisi koko typerän päivän alusta uudelleen.

Mutta epäily jomotti hänen mielessään kuin alkava päänsärky. Hän veti keuhkonsa täyteen ilmaa ja antoi katseensa kulkea hitaasti

alas vartaloaan pitkin. Ei se ollut kadonnut minnekään, tuo kummallinen jokin, joka hänestä oli tullut. Hän näki ruskean suomujen peittämän ihon, joka oli kuin paksu ja parkkiintunut vanha nahka; hän näki sormissaan valtavankokoiset terävät kynnet, ja hän tunsi ja tiesi näkemättäkin, että selkänsä takana hänellä oli jotakin, mitä ihmisellä ei milloinkaan voinut olla, tai hän ei ollut enää määriteltävissä ihmiseksi. Se oli pitkä ja vahva häntä. Metuilta pääsi hurja nyyhkytys. Hän rynnisti portaat alas, heittäytyi ulko-ovea vasten ja ulos päästyään juoksi minkä jaloistaan pääsi.

KUVA LÄTÄKÖSSÄ

Metuli ei muistanut juuri mitään matkastaan majalle. Hän oli kulkenut sen jonkinlaisessa sumussa, rantoja pitkin, jotta ei törmäisi ihmisiin. Rannat olivat sateen jäljiltä liejuiset ja liukkaat, mutta Metulin oli onnistunut säilyttää tasapainonsa. Hänen neljä jalkaansa tiesivät, mitä tehdä, niitä ei tarvinnut opettaa, ne astuivat aivan itsestään, kukin omalla vuorollaan.

Vasta viime metreillä Metuli molskahti mereen, mutta se ei ollut mikään ihme. Maja oli pystytetty kallioiden välissä olevaan pieneen, suojaiseen syvennykseen. Sinne pääsi vain rantakiviä pitkin hyppimällä, ja se oli vaativaa ihmisellekin, saati sitten pienelle eläimelle.

Majan lattiana oli laudoista rakennettu lautta, jonka tytöt olivat uittaneet poukamaan heti kesäloman ensimmäisinä päivinä. Lautta oli samalla kuljettanut melkoisen muuttokuorman: vanhoja sohvatyynyjä, kirjoja, lehtiä, kylmälaukun ynnä muuta tarpeellista. Kattona ja seininä oli telttamaisesti viritetty lainapeite, jolla oli niin onnistunut kallionsävyinen suojaväri, ettei se pistänyt silmään, ellei sitä osannut varta vasten kallioiden välistä etsiä.

Yltä päältä mudassa ja liejussa Metuli käpertyi sohvatyynyn päälle majan nurkkaan makaamaan. Tyynykin oli märkä yöllisen sateen

jäljiltä, mutta sillä ei nyt ollut väliä. Metuli oli aivan uupunut aamun tapahtumista. Hän makasi liikkumatta ja silmät kiinni nipistettyinä, kuin kieltäytyen näkemästä mitään maailmasta, joka oli niin yllättäen kääntänyt hänelle selkänsä.

Voi, miksei Ama jo tullut?

Yleensä he tapasivat aamupäivällä. Kumpikin tuli majalle omia aikojaan ja ensiksi tullut odotti toista. Tosin viime aikoina Ama, joka oli melkein aina se ensimmäinen, oli ottanut tavakseen tulla hakemaan Metulia suoraan tämän kotoa. Hän oli kyllästynyt raaputtamaan nimikirjaimiaan kallionpintaan, mieluummin hän istui Metulia vastapäätä aamiaispöydässä ja luki ääneen päivän horoskooppeja ja säätiedotuksia.

Tänäkin aamuna Aman oli täytynyt jo ehtiä Metulin luokse. Hänen oli täytynyt kuulla tarina kummallisesta eläimestä sekä Metulin katoamisesta.

Äkkiä Metuli räpäytti silmänsä auki. Isä käynnistäisi etsintäpartion! Luultavasti majalle saapuisikin ennen pitkää koko joukko ihmisiä, eikä vain yksin Ama. Mitä hän sitten tekisi?

Aurinko paistoi siniseltä taivaalta, ja sen valo satutti silmiä. Itse poukama oli oikeastaan aamuisin varjoinen, mutta taivas sen yllä loisti silti enemmän kuin kirkkaasti, ja jo se oli jostakin syystä Metulin silmille liikaa. Hän yritti nähdä jotakin lähes kiinni puristettujen luomiensa raosta. Meri kimalsi kuin miljoonat tuikkivat tähdet olisivat kelluneet sen laineilla, ja vaikka se oli Metulin mielestä aina ollut kauris näky, se oli hänestä nyt melkein sietämätöntä. Hän hakeutui vaittomaisesti kallionseinämän kylkeen, ikään kuin varjo olisi siellä tummempaa ja syvempää. Siihen hän asettui seisomaan selin mereen ja sen armottomasti välkkyvään pintaan, ja yritti antaa silmiensä vähitellen tottua valoon.

Kalliossa oli kolo, johon oli kerääntynyt sadevettä. Metuli huomasi, että lätäkön tumma pinta heijasti kuvan taivaasta sekä pouka-

man ylitse lipuvista valkoisista poutapilvistä. Hänen mieleensä juolahti kurkistaa tuohon lammikkoon niin kuin peiliin. Näkisikö hän siitä oman kuvansa?

Sydän pamppaillen Metuli kurkotti kaulaansa, mutta viime hetkellä hän pysähtyi. Hän tiesi, mitä peilissä olisi pitänyt näkyä, mitä siinä oli ennen tuota painajaismaista aamua aina näkynyt: kullankeltaiset kiharat, nuo kiemuraiset, holtittomat korkkiruuvit, joita Metuli oli kerran toisensa jälkeen turhaan yrittänyt suoristaa. Yhtä helppoa olisi ollut suoristaa isän vanhan partakoneen johtoa. Metuli oli aina halunnut sellaiset hiukset kuin Monnalla oli: sileät ja kiiltävät. Mutta taivas tietää, että tuona aamuna Metuli olisi mieluiten nähnyt lammikossa juuri omat kiharansa.

Hän veti syvään henkeä ja päätti astua ratkaisevan askeleen. Äkkiä uteliaisuus oli lähes pakahduttaa hänet. Hänen silmänsä suorastaan ahmivat veden pintaa etsien siitä kuvaa, joka olisi samalla jonkinlainen selitys.

Ja siinä se oli! Tuo sama eläin, joka oli eilen seisonut kalliolla ja tuijottanut häntä silmänsä räpähtämättä. Tuo eläin, josta hän oli viime yönä nähnyt painajaista. Hän oli itse tuo eläin! Pitkulainen kuono, suuret pystyt korvat, kaikki juuri niin kuin hän oli Amalle kuvaillut. Ei, ei se ollutkaan rotta. Hän näki sen nyt aivan selvästi. Ei karvaista turkkia niin kuin rotilla, vain kummallisten suomujen peittämä paksu, ruskea nahka.

Miten maailmassa hän oli voinut joutua vangiksi tuon eläimen nahkaan?

Käveltyään kalliolla edestakaisin loputtomalta tuntuvan ajan ja pidettyään vahtia joka ilmansuuntaan Metuli ei lopulta osannut sanoa, pelkäsikö hän etsintäpartion saapumista vai toivoiko sitä. Hänen pelkonsa tuntui hellittävän sitä mukaa, kun aika kului. Se muuttui lopulta kärsimättömyydeksi ja ihmetykseksi siitä, ettei mi-

tään tapahtunut. Pitäisikö hänen sittenkin lähteä itse hakemaan apua?

Metuli ymmärsi, ettei kotiin ollut menemistä. Mutta ehkäpä hän voisi soittaa Tyyne Pekkarisen ovikelloa? Tyyne oli niitä ihmisiä, jotka eivät napisseet, jos tuli sisään rapaisilla tennareilla tai istui sohvalle likaisilla farkuilla. Saattoi tietysti olla, että Tyyne oli liian vanha huomaamaan sellaisia asioita. Mutta sen Metuli tiesi, ettei Tyynekään niin vanha ollut, etteikö olisi tällä kertaa huomannut Metulissa jotakin outoa. Ei, Tyynen luokse hän ei menisi tai tämä saisi vielä sydänkohtauksen.

Entä voisiko hän juosta Aman luokse ja päästä sisään Irman huomaamatta? Hän hylkäsi ajatuksen saman tien, sillä Aman äiti ei pitänyt sen enempää eläimistä kuin yllätyksistäkään, ja Metuli sattui olemaan molempia tuona kirottuna päivänä.

Metuli kyyhötti kallion kyljessä kunnes huomasi päivän olevan taittumassa iltaan. Aurinko oli yhä korkealla, lokit kiersivät ja kaarsivat iloisesti kirkuen välkehtivän meren yllä, mutta varjo, josta Metuli oli hakenut turvaa oli päivän mittaan kaventunut lähes olemattomiin. Itse majakin kylpi jo ilta-auringossa, samoin suuri kaistale kalliota sen edustalla, ja Metuli saattoi lepuuttaa kirveleviä silmiään ainoastaan menemällä sisään telttakankaan tarjoamaan suojaan.

Haikeana Metuli ajatteli äitiään, joka oli jo aikaa sitten palannut kauppahallin kautta kotiin. Hän istui lukemassa päivän lehteä keittiön pöydän ääressä työnnettyään ensin ruoka-astioita syrjemmälle. Vai lojuiko sanomalehti tänään avaamattomana pöydän kulmalla, ja istuivatko hänen vanhempansa siinä molemmat katsellen neuvottomina toisiaan?

Varmasti aamun tapauksesta oli puhuttu. Isä ja Monna olivat vuoron perään kertoneet, kuinka omituinen otus oli yhtäkkiä seissyt heidän edessään. Monna oli värittänyt tarinaa ja saanut sen kuulostamaan Indiana Jones -elokuvan käsikirjoitukselta. Päät yhdessä he olivat sit-

ten selanneet eläinkirjaa ja haravoineet nettiä saadakseen selville, mikä tuo eläin oli voinut olla, ja miten se oli päässyt sisälle asuntoon.

Mutta oliko kukaan uhrannut ajatustakaan sille, missä Metuli tuolla hetkellä oli? Käsittikö kukaan, miltä tuntui herätä eräänä aivan tavallisena aamuna ja huomata, ettei mikään ollut niin kuin ennen?

Metuli katseli siihen ainoaan ilmansuuntaan, josta majalle saattoi kulkea ilman venettä. Jos ketään ei kuuluisi, hänen ei kai auttanut muu kuin lähteä kipittämään kotia kohti. Hänellä oli hitunen toivoa jäljellä: äiti ei ollut nähnyt häntä vielä. Ehkä tämä katsoisi tytärtään keran ja ymmärtäisi heti, mistä kaikessa oli kysymys. Mutta Metuli halusi näyttytyä vain äidille, eikä se olisi aivan yksinkertaista.

Hän hypisteli kiviä, joita oli melkoinen kasa majan oviaukon vieressä. Hän oli itse kerännyt ne siihen ”siltä varalta, että kammottava rotta näyttytyisi uudelleen”. Aman paheksunnalla ei ollut ollut rajaa. ”Ei eläimiä saa kivittää!” hän oli sanonut. ”Ei vaikka kysymyksessä olisi maailman suurin mutanttirotta.” Metuli oli ollut samaa mieltä, tietenkin. Mutta kivet hän oli silti jättänyt siihen, ihan vain varmuuden vuoksi. ”Sinä et nähnyt sitä”, hän oli sanonut. ”Sinä et nähnyt, miten se eläin tuijotti minua.”

Metuli heitti kivet takaisin kivikasaan. Ei hän kuitenkaan osuisi kivellä keittiön ikkunaan. Hän päätti tyytyä vanhaan, hyväksi todettuun keinoon: hän huutaisi äitiä. Eivätkös äidit aina erottaneet lastensa äänen? Ja siltä varalta, että joku toinenkin äiti sattuisi kurkistamaan ikkunasta, hän käpertyisi nopeasti oman punaisen hupparinsa alle ja makaisi maassa liikkumattomana kuin mytty hylättyä kangasta. Huppari oli ollut majalla varavaatteena viileiden iltojen vuoksi. Mutta äiti tunnistaisi sen heti, koska oli itse omakätisesti ommellut kirkuvan oranssit kirjaimet MM sen rintaan.

Se oli ollut Monnan huppari alun perin. Monna Miete, maailmanmestari. Vasta myöhemmin, kun oli tullut Metulin vuoro käyttää hupparia, Monna oli keksinyt kirjaimille muitakin merkityksiä, aina-

kin megamäntin ja mollamaijan. Oli miten oli, tutunnäköinen puna-oranssi väriläiskä ruskealla hietikolla herättäisi kyllä äidin huomion ja tämä tulisi pihalle katsomaan, miksi vaate lojui siinä. Äiti nostaisi hupparin maasta ja sitten tapahtuisi jotakin. Ehkä taivas repeäisi tai maapallo suistuisi radaltaan, sitä ei voinut etukäteen tietää. Mutta jotakin tapahtuisi, se ainakin oli vuorenvarmaa.

PAHIN MAHDOLLINEN ONNETTOMUUS

Olikohan Metuli milloinkaan katsellut kotitaloaan niin tarkasti kuin nyt piileskellessään korkeassa heinikossa sen lähetyvillä. Keltainen maali oli paikoin rapissut, ja vaikka Suomenlinnassa epäilemättä oli lukuisia taloja, jotka olivat kauniimpia kuin tämä, hän oli silti aivan ihastunut näkemäänsä.

Talo oli entinen upseerikasarmi, rakennettu niin kauan sitten, ettei Metuli osannut sellaista aikaa kuvitellakaan. Kummallista, että jo 1700-luvulla oli elänyt ihmisiä, jotka olivat kotiinsa mennessään kulke-
neet sisään tuosta samasta ovesta. Nuo ihmiset olivat näyttäneet erilaisilta kuin ihmiset nykyään. He olivat astelleet koreissa univormuissa valkoiset, kiharaiset peruukit päässään; naiset leveissä, maata laahaavissa hameissa.

Maisema ympärillä oli kuitenkin ollut samanlainen, vihreä ruoho ja sininen taivas. Ja meri, joka vaihtoi väriä sen mukaan, mistä tuuli milloinkin puhalsi. Iltavirkut hyönteiset olivat lennelleet sikin so-
kin ja meren yllä kaartelevat lokit nauraneet niin kuin vanhat eukot.

Metuli näki mielessään oven aukeavan ja aina uusien ihmisten astuvan ulos ja kulkevan rantaan johtavaa tietä pitkin. Suuria ja pieniä, lihavia ja laihoja, rohkeita ja arkoja. Talo oli seissyt liikahtamatta pai-

kallaan, ihmisiä oli tullut ja mennyt, muuttokuormia kannettu sisään ja ulos. Ja eräänä päivänä myös Metulin perhe oli astunut mukaan kuvaan. Heidän farkuistaan, t-paidoistaan ja tennareistaan saattoi selvästi nähdä ajan kuluneen sitten valkokiharaisten upseerien päivien.

Metuli painoi silmänsä kiinni ja kuvitteli oven avautuvan vielä yhden, viimeisen kerran. Hän kuvitteli, kuinka hätääntynyt pieni eläin syöksähti ulos ja nelisti siltaa kohti suurten lätköiden välissä pujotellen.

Metulin vatsaa kouristi. Varmasti edes 300 vuotta vanha talovanhus ei ollut ikinä kokenut mitään tällaista. Että ihminen muuttui yön aikana eläimeksi!

Metuli oli juuri aikeissa livahtaa lähemmäksi keittiönikkunaa, kun hän kuuli puhetta. Se oli aivan hiljaista puhetta, merkillisen kimeää ja ohutäänistä, mutta hän erotti aivan selvästi sanat: ”Lopeta, Limppu!”

Metuli jäähmettyi niille sijoilleen. Ainoastaan hänen korvansa liikahtivat hänen yrittäessään terästää kuuluaan. Sitten ääni kuului taas. ”Ei nyt!” joku sanoi. Ja toinen ääni vastasi: ”Osaan kyllä itse päättää asioistani. Sitä paitsi tämä oli muutenkin väärä hälytys.” Sitten kuului epämääräistä kahinaa ja risujen naksahdusta. Muutamien metrien päässä Metulista pitkät ruohonkorret heilahtivat, eikä se johtunut meireltä puhaltavasta tuulesta.

Metuli pidätti hengitystään. Hän ei siis ollutkaan ainoa ruohikossa piileksijä. Kuka ihme oli Limppu? Ja keitä muita siellä oli?

Hän odotti pitkän tovin, mutta ei kuullut enää mitään. Lopulta hän rohkeni kohottaa päätään aivan hitaasti ja varovasti nähdäkseen, pilkkottiko heinien välistä mitään.

Ei. Ei yhtään mitään.

Kylmät väreet kulkivat pitkin Metulin selkää. Näkymättömiäkö noiden äänten haltijat olivat?

Pelko on suurin silloin, kun ei tiedä, mitä pelkää. Silloin mielikuivutus puuttuu peliin, eikä sille ole olemassa raja-aitoja. Mitä Tyyne olikaan kerran sanonut? Mielikuivituksen saa valjastettua, kun keskittyy

johonkin pieneen ja konkreettiseen. Kun Tyyne pelkäsi äkillistä sairaskohtausta ja kuolemaa, hän keskittyi ristisanatehtävään. Se kuulemma auttoi.

Metuli katsoi ylös-alas hyppivien hyönteisten parvea. Ne olivat niitä, joita hän nimitti hyppyheikeiksi. Niillä oli pitkä kaareva pyrstö ja pitkät kapeat siivet, eikä ilmeisesti mitään muuta virkaa maailmassa kuin ponnistaa itsensä siipien avulla ylös ja antaa sitten painovoiman hitaasti leijuttaa alas, kunnes jokin iltapalaa vailla oleva lintu nappaisi ne suuhunsa.

Hän etsi katseellaan parvesta yhden yksittäisen hyönteisen ja antoi silmiensä kulkea sen mukana. Se oli pieni ja konkreettinen, ja vaikka Metulilla olikin melkoinen hyönteiskammo, hän tunsu rauhoittuvansa pikku hiljaa. Lopulta hän jo epäili, oliko sittenkään kuullut mitään. Äänikin oli ollut oudon kimeä, kenellä nyt sellainen saattaisi olla? Sitä paitsi hän tiesi kyllä, mikä limppu oli, eikä se ollut ikinä pukahtanut sanaakaan.

Limpuksi nimitettiin suurta lituskaista kiveä Länskärin länsirannalla, siellä missä Suomenlinnan parhaat aallot loiskivat. Kun jokin suuri laiva, esimerkiksi Superseacat, seilasi vasemmalta oikealle matkallaan Helsinkiin, ja ensimmäiset tyrskyt iskivät limpun luona, lapset tiesivät, että oli korkea aika hypätä mereen. Silloin saattoi hetken aikaa nauttia aallokosta, joka oli kuin valtameressä konsanaan.

Oliko hän siis seonnut täysin ja kuvitteli nyt kuulevansa puhetta rannasta?

Mutta juuri silloin ääni kuului taas. Joku sanoi, tai pikemminkin huusi: ”Tuolla!” Ja ennen kuin Metuli ehti ajatella ajatustakaan, hänen kimppuunsa oli hyökätty. Hänet painettiin maata vasten, niin ettei hän kyennyt liikahtamaan. Ainoa, mitä hän saattoi nähdä, oli ruohon ja mullan sekasotku silmiensä edessä.

”No, Limppu, miltä näyttää?” kimeä ääni riemuitsi. ”Väärä hälytys, vai?”

HUIKEA SEIKKAILU MAANALAISTEN SALAISUUKSIEN PARISSA

Voiko painajainen muuttua todeksi? Suomenlinnassa asuva Metuli-niminen tyttö herää vuoteestaan kummalliseksi otukseksi muuttuneena eikä hänen oma perheensääkään tunnista häntä. Vähä vähältä Metulille alkaa selvitä minkäläisten vaihtokauppojen uhriksi hän on joutunut ja keitä ovat saaren maanalaisten tunnelien asukkaat. Eikö edes paras ystävä tunne oikeaa Metulia oudon kuoren alta?

Koskettavassa seikkailussa Metuli joutuu silmäkkäin linnake-saaren monivaiheisen menneisyyden - ja sitä kautta itsensä kanssa. *Maan alaiset* herättää kiehtovan kysymyksen siitä, keitä me pohjimmiltaan olemme.

Sanna Isto on tunnettu noitasiskoksista kertovasta *Tinka ja Taika* -sarjastaan, jonka avausosa *Tinka ja Taika* (2011) sai Arvid Lydecken -palkinnon ja *Tinka ja Taika – Noidanruohon salaisuus* (2013) oli Lasten LukuVarkaus -ehdokkaana.

Sami Saramäen mustavalkoinen kuvitus on osuva sukellus Suomenlinnan miljööseen, niin maan päälle kuin allekin.

Kansi: Sami Saramäki

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 414873

N84.2

ISBN 978-951-0-41487-3

